

## AKO BYŤ SPRIEVODCOM

Montessori pedagógovia sa nazývajú „sprievodcovia“, nie „učitelia“. Práve to je ústredným prvkom Montessori filozofie. Sprievodca pozoruje deti v triede a upravuje prostredie triedy tak, aby vyhovovalo ich potrebám, pomáha deťom nadviazať s ním kontakt a podľa okolností ho prispôsobuje. V tomto sa líši od učiteľa, ktorý rozhoduje o tom, čo sa každé dieťa musí naučiť na základe vopred stanoveného časového plánu alebo učebných osnov, a následne ho to učí.

Obdobne to platí aj doma. Nie sme pre svoje dieťa šéfom (ktorý ho karhá alebo rozhoduje, čo sa má naučiť, čo má robiť alebo čím má byť) ani jeho sluhom (ktorý zaň všetko robí), ani laissez-faire (ktorý ho nechá robiť si, čo sa mu zachce).

Sme jeho sprievodcovia.

Chceme, aby sa naše deti cítili súčasťou domácnosti. Chceme, aby sa stali nezávislými a zodpovednými. Chceme, aby sa naučili byť prínosom pre rodinu a svoju komunitu.

- A chceme v nich pestovať lásku k učeniu. Keď im to dovolíme, dokážu sa veľa naučiť.
- Sprievodca pripravuje bezpečné fyzické a psychické prostredie.
- Sprievodca sa dohodne s dieťaťom.
- Sprievodca pozoruje dieťa a snaží sa pochopiť jeho potreby.
- Sprievodca podporuje samostatnosť a zodpovednosť.
- Sprievodca vzbudzuje v dieťati úžas nad okolitým svetom.
- Sprievodca posilňuje vzájomné vzťahy.
- Sprievodca buduje dôveru.
- Sprievodca je pre dieťa vzorom.
- Sprievodca podporuje pomalšie tempo.
- Sprievodca rešpektuje dieťa, miluje ho a prijíma ho také, aké je.
- Sprievodca dieťaťu pomáha stať sa členom rodiny a spoločnosti.



V súčasnosti existuje množstvo výskumov, ktoré dokazujú, že deti, ktoré sa učia samy, majú väčšiu šancu stať sa nezávislými, samostatnými a celoživotnými študentmi. Deti, ktoré rodičia rešpektujú, sa učia rešpektovať samých seba, ostatných a svoje okolie. Vďaka tomu sa nemusia prispôbovať rodinným alebo spoločenským očakávaniam, ale môžu byť samy sebou.

Upustiť od určitej kontroly si vyžaduje cvik. Ustúpiť a zasiahnuť len vtedy, keď dieťa naozaj potrebuje podporu. Umožniť mu prežívať všetky jeho pocity a v prípade potreby mu poskytnúť podporu, napríklad pohladať ho po chrbte alebo mu pomôcť vyriešiť problém, keď sa upokojí. Poskytnúť mu čas na rozvíjanie zručností, ako je obliekanie, príprava vlastného obeda, napísanie odkazu s poďakovaním atď.

Zasiahnuť a pokojne a priamočiaro stanoviť hranice, aby boli všetci v bezpečí, sa vám môže zdať ako odvážny krok. Deťom tak dáme najavo, že niečo, čo robia alebo hovoria, je nepek-né alebo zraňujúce. Nerobme to však s hnevom, buďme im príkladom, ako si voči druhým stanoviť hranice, ktoré sú láskavé a jasné.

Vyžaduje si to trpezlivosť. Ide o dlhodobý prístup, nie o rýchle riešenie. Kladieme základy dôvery a vzťahu, aby dieťa vedelo, že za nami môže prísť, aj keď mu nie je najlepšie, že ho budeme mať radi aj v tom najhoršom a budeme ho viesť k samostatnosti, aby mohlo pomôcť sebe, iným a svetu.

Pri výchove detí sa budeme musieť vyrovnáť s týmito protirečeniami: byť im nablízku, ale zároveň im dávať priestor; vzbudiť v nich záujem, ale nechať ich, aby ho samy rozvíjali; dať im slobodu a zároveň im stanoviť jasné hranice a povinnosti; podporovať bezpečné spojenie a zároveň ich nechať ísť.

Našou úlohou je teda dieťaťu umožniť, aby sa prirodzene rozvíjalo podľa svojho optimálneho potenciálu, a zároveň mu pomôcť prispôbiť sa rodine a spoločnosti.

„Je potrebné, aby učiteľka viedla dieťa bez toho, aby mu dala príliš pociť svoju prítomnosť. Nech je vždy pripravená poskytnúť mu pomoc, ale nikdy sa nesmie stať prekážkou medzi dieťaťom a jeho skúsenosťou.“

– Dr. Maria Montessori: *Zápisky*